

החזית הראשונה רשאים

יחד, שבו תהיה מקהלה ותזמורת, ושבו נשיר ונתפלל שנינו יחד.

בבולגריה כבר הופעתי בבית-כנסת. הי אנשים התרגלו לזה, והענין אפילו מצא חן בעיניהם. רצינו לעשות אותו דבר בישראל. כרגעים הקשים כשבעלי לא הצליח להתפרנס מהחזנות בגלל חרם של הרבנות, והתחיל לעבוד בכל מיני עבודות, היינו יושבים ב- בית וחולמים יחד על בית-הכנסת שנקים. בינתיים גדלו הילדים, ובתי לאה הלכה לצבא. שכנה אמרה לי שהיא יכולה להש' תחרר בתור דתית. אני לא הסכמתי. מה פתאום שבתי לא תלך לצבא? אחרות יכולות ללכת, והיא לא? אני בטוחה שבחוריה מחיר נכת לא מתקלקלת בצבא. ובכלל במקום לשחרר את הבנות, צריך לחנך אותן.

לפני שש שנים החלטנו לנסות להקים בית-כנסת מודרני. שכרנו את קולנוע יפ' אור ומכרנו 800 כרטיסים. ההצלחה נראתה בטוחה. אבל הדתיים החרדים הפריעו לנו, והאנשים פחדו לבוא. בעלי לא התאיש. הוא אמר לי: "בלה, את תראי, יבוא יום ואת תעמדי לפני התיבה ותשירי. מקהלה ואורגן

האשה בלה בכר ליד מכונת-התי פירה בביתה. החזנית עזר זרת לבעלה בפרנסת המשפחה על-ידי תפירה.

ילחך, ולקהל המתפללים יהיה טוב בלב." עד שהחלום יתגשם הצטרפתי למקהלת צדיקוף ושרתי אלט ראשון. לפעמים, היה אברהם מסיע אותי על האופנוע לראות כדורגל. אינני מבינה הרבה בכדורגל, אבל בעלי הוא ספורטאי והוא מבין. והוא אוהד נלהב של מכבי יפו. כשהבחורים של מכבי יפו ניצחו, הייתי שמחה יחד עם בעלי.

קטטה עם הגבאים

בני הצעיר יוסף גדל. גם הוא גילה כשרון מוסיקאי והתחיל לנגן על פסנתר. לפעמים, כשישבתי ליד מכונת-התפירה, הייתי נזכרת בבית הורי, במנגינות היפות ששמעתי שם. בייחוד נחרתה בזכרוני יעזמה אחת, נעימת כל נדרי. זכרתי איך אבא היה שר את זה בעינים עצומות, ואיך כולנו היינו בוכים.

לפני חודש בא אברהם הביתה וסיפר לי שהשנה הוא יפתח בית-כנסת. הוא שכר את קפה פארג, בשדרות ירושלים, והתכונן לערוך שם תפילות בימים הנוראים. תלינו מודעה, והודענו כי בפעם הראשונה ביש ראל תשיר כאן חזנית. הכוונה היתה אלי. בכל פעם כשהסתכלתי על המודעה לא ידעתי אם באמת נצליח. פחדתי וקויתי.

אברהם הלך להשיג ספר-תורה, כשבאנו ארצה הביא אתו בעלי שני ספר-תורה, ותרם אותם לבית-הכנסת הרמבים. עכשיו פנה אל הגבאים של אותו בית-כנסת,

בישראל שעוררה את זעמם של הרבנים לשיר לבורא!

גון התרומות בארצו. אינני עתונאית, ואינני יודעת איך עושים את זה. אבל אני יודעת שמי שירצה בבית-כנסת כזה ימצא את הדרך אלינו.

בינתיים המשכתי בעבודתי בבית. עכתי ושרתי. כי אני בטוחה שאלוהים שומע אותי גם ליד התיבה בבית-הכנסת, וגם כש אני מקלפת תפוח-אדמה במטבח.

★ ★ ★

זכרונות מבית אבא

ל גינע יום הכיפורים. כשהגעתי לי לבית-הכנסת, נבהלתי. המקום היה דחוס, מאות אנשים עמדו על המדרגה והסמו את הרחוב. שמעתי לחישות: "הנה החזנית, היא באמת יודעת לשיר!" הסמקתי. ידעתי שאני שרה טוב, והתפללתי בלבי שייבנו את שירת.

את התפילה העבירו רמקולים לרחוב. מרגע לרגע התאספו יותר אנשים. מתפללים מבית-הכנסת הסמוכים עזבו את המקומות שעברם שילמו מראש, ועמדו בחוץ על המדרגה וענו אמן. שרתי כפי שלא שרתי מימי. ובשעת התפילה, כשהשמעתי את כל נדרי, עמדה לנגד עיני דמותו של אבא. חזרתי בדמיוני להיות ילדה קטנה, המפומת בשקט את המנגינה היפה שהיתה חרותה כל כך עמוק בזכרוני.

שמעתי את האנשים בוכים. מבעד לחלון ראיתי ברחוב ים של ראשים, שהגיע עד לכבר הסמוכה. יותר לא ראיתי; דמעות טשטשו את המראה.

כשגמרתי את תפילת הנעילה עמדתי רק בקושי על רגלי. הקהל קם ומחא לי כפיים. בחוץ נוצרו מעגלים נלהבים: צעירים עם זקנים רדו אל מזלג גדול ונורא. ידעתי שניצחתי.

אשה אחת שהיתה באוסטריה ניגשה אלי ואמרה לי: "שמעתי את אל גולסטון שר בבית-הכנסת. הוא היה אמן גדול, אבל את שרת מן הלב. שם לא בכיתי, כאן כן." בבית הורדתי את גלימת החזנים, לבשתי סינור והגשתי למשפחתי את ארוחת הערב. כולנו הינו רעבים אחרי הצום. עול ארבעים שנה נעלם בבת אחת; הרגשתי כמו בחורה בת 18.

תפילתנו המודרנית נתנו להם את האפשרות לכך.

וזה לא רק ענין של תפילה בחגים או בשבתות. זה ענין של התפיסה היסודית של מקום הדת בחיי האזרח. האדם המודרני אינו יכול להיות כפוף לתפיסה מלפני אלפי שנים, שאיננה מתאימה יותר לאנושות. ואם הדת אינה יכולה למצוא דרך אל לב הקהל, היא חולה למשוך אותו. לכן הדור הצעיר מתרחק כל-כך מבית-הכנסת ומחפשו "בילוי" במקומות אחרים.

כשגמרנו להתפלל, חיבקו אותי ולחצו לי את היד. הייתי נרגשת נורא. ראיתי שפניו של בעלי קורנות מאושר. ידענו שבין אלפי תפילות הגברים, המוצאות את דרכן אל כסא הכבוד, נמצאת גם תפילת אשה, תפילתי שלי.

בבית היתה שמחה גדולה. שכנות ומכרים שתו לחיים, איחלו לי שנה טובה — שנת שירה.

אולם ידעתי כי המבחן הגדול עוד לפני חכיתי ליום הכיפורים.

★ ★ ★

תרומה מארגנטינה

ל מחרת ראש השנה פירסמה הרבנות הראשית כרוז, שבו אסרה את הביקור בבית-הכנסת שלנו, האשימה אותנו בהיפרת דיני ישראל. הוא הודבק גם מול קפה פארג, ראיתי שהרבה אנשים עמדו וקראו אותו. פחדתי שזה יזיק לנו. אולם התברר שהכרוז היה פירסומת מצוינת. בכלי-יפו ידעו עכשיו עלינו; המון אנשים ביקשו לקנות כרטיסים. לצערי כבר גמרו כולם.

אברהם רקם תוכניות גדולות. הצלחתנו הוכיחה שיש מקום לבית-כנסת מודרני גדול. אמנם אין לנו כסף לבנות אותו, אבל בעלי אומר שאם יש מתפללים, יהיו גם נדבבים שיתרמו את הסכום הדרוש להקמת הבנין. לאברהם לא איכפת מי יהיו התורמים. הוא מוכן לחרוט את שמותיהם על לוח שיש בקיר המזרח של בית-הכנסת או כל פעולה מנומנטאלית אחרת שתנציח את זכרם בשי-ביל תרומתם.

עתונאי ארגנטיני לעזור לנו באר-

את

בלה בכר

וביקש שישאלו לו ספר. "אנחנו לא יכולים לתת לך ספר", ענו לו, "תביא המלצה מהרב טולידאנו".

הם ידעו שאני עומדת לשיר בבית-הכנסת, ותיארו להם שהרב הספרדי הראשי של תל-אביב לא ייתן לנו ספר. אברהם הלך אל הרב, ואחרי ויכוח ארוך קיבל ממנו את ההמלצה. הגבאים כבר לא יכלו לסרב. קיבלנו את הספר והעברנו אותו לבית-הכנסת.

פתאום, בערב ראש-השנה, כשהיינו עסוקים בהכנת האולם לתפילה, הופיעו הג' באים ודרשו שנחזיר את ספר-התורה. הסתבר שהרב טולידאנו התחרט, ולא הסכים ש' תיערך תפילה בבית-כנסת שבו אני מו' פיעה. "אתה השתגעתי?" התרעמו הגבאים על אברהם, "איך אתה מעז להעלות אשה לתפילה?"

אני עמדתי מן הצד ושתקתי ולא התי ערבותי בויתות.

בעלי סירב לתת את הספר. הגבאים דחפו אותו וניסו לקחת אותו בכוח. אך אברהם המשיך לחסום את הדרך אל ארון הקודש. הוא הרים פטיש ואמר: "כאן תיערך תפילה. על גופי המת תקחו את הספר!" ראיתי את מכוני וידעתי שהוא יקיים את דבריו. אברהם הוא בחור חזק; הגבאים יצאו — וחזרו עם משטרה. הקצין נראה מבולבל, ולא ידע מה לעשות. בסוף אמר שוטר תימני: "כולכם יהודים, למה לא תתנו גם לו להתפלל? הוא יחזיר לכם את הספר אחרי החגים."

כולם התבישו מדברי התימני, והשוטרים עזבו את המקום. את הגבאים גירש אברהם החוצה.

★ ★ ★

חרם הרבנות

ל גינע הערב הגדול. לבשתי את הגלימה הלבנה, חבשתי את הכיפה הי רקומה ונכנסתי לבית-הכנסת. המקום היה מלא; אנשים עמדו אפילו בחוץ, על המדרגה. התחלתי לשיר.

שרנו יחד, והקהל הצטרף אלינו. המנגינות היו מנגינות קלאסיות ידועות; הי מלים בנות אלפי שנים. הסתכלתי על הקהל. היו שם צעירים שלא ביקרו מי מתים בבית-כנסת, בצדם של זקנים שהביטו בי בעינים דומעות ושנים שהרגשותן גי-כרה היטב על פניהן.

כי הרי כל אדם רוצה להתחלל לפעמים. גם האדם המודרני ביותר מאמין בסתר לבו, ורוצה להתייחד עם אלוהים. עליידי

מלבד היותה החזנית הראשונה בישראל, בלה בכר היא גם עקרת בית, החיבת לדאוג לבעלה ולשני בניה. גם בעבודתה היא שרה.

רב רכוב האופנוע הגרמני של הרב בכר מוזי כר ברחבי יפו. בשבתות, נראה הרב רכוב על אופנועו, נוסע למשחקי קבוצת מכבי יפו.

במטבח